

Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje na podstawie Statutu Ośrodka.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ww. ustawy. Szczegółowy opis realizacji tego zadania znajduje się w zakładce **DOBRY START 300 dla ucznia**.

ASYSTENT RODZINY

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła funkcję asystenta rodziny. Asystent w swojej pracy ma być bliżej rodziny i jej problemów, zadaniowy czas pracy ma pomóc w dostosowaniu do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Podstawową rolą asystenta jest pomoc rodzinom z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowania wydatków i innych obowiązków rodzicielskich. Praca z rodziną kończy się wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, kierownik ośrodka przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnić się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Podkreślić należy, iż asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Ważne jest także, iż praca z rodziną jest prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny kierownikowi ośrodka pomocy społecznej;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami

specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Czym jest piecza zastępcza

Rodzina piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem.

Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o jego rozwój fizyczny i intelektualny, zaspakaja potrzeby zarówno w sferze materialno - bytowej jak i emocjonalnej. Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny. Pokazuje jak tworzyć więzi, dbać o innych i o siebie. Najkrócej mówiąc wypełnia obowiązki rodzicielskie wobec dziecka, dla którego tworzy rodzinę zastępczą.

Rodzice zastępczy w swoich działaniach współpracują z rodziną biologiczną, która bierze udział w podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących ich dzieci (np. przy wyborze szkoły, zawodu, wykonywaniu poważnych zabiegów medycznych).

W jaki sposób dziecko zostaje umieszczone w rodzinie zastępczej

Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje:

1. na podstawie orzeczenia sądu;
2. w przypadku pilnej konieczności zabezpieczenia dziecka - na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny.

Jaki jest okres pobytu dziecka w rodzinie zastępczej

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Z wyjątkiem sytuacji, gdy podopieczny kontynuuje naukę, wówczas może pozostać w rodzinie, za jej zgodą, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Kto może pełnić funkcję rodziny zastępczej

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone małżonkom lub osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy:

1. dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
2. nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
3. wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
4. nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
5. są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;
6. przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:

- a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodu.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej

1. Rodzina zastępcza:

Spokrewniona - Funkcje rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią najbliżsi krewni dziecka: dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. Przy doborze rodziny zastępczej, w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę osoby spokrewnione z dzieckiem, o ile dają one gwarancję jego prawidłowego rozwoju. Ustanawia ją sąd rodzinny w wypadku: śmierci rodziców, ich niewydolności wychowawczej czy innych problemów, których skutki niekorzystnie odbijają się na dziecku. O ustanowienie krewnego rodziną zastępczą mogą wystąpić również sami rodzice, gdy nie mogą sprawować opieki nad dzieckiem np. wyjeżdżają na dłuższy pobyt za granicę, przechodzą ciężką chorobę.

Niezawodowa - Niezawodowa rodzina zastępcza zajmuje się dzieckiem lub dziećmi, z którymi nie wiąże jej żaden stopień pokrewieństwa, lub jest to pokrewieństwo dalsze. Jej funkcję może pełnić zarówno małżeństwo jak i osoba samotna. Rodzina niezawodowa może przyjąć pod swoją opiekę nie więcej niż troje dzieci. Jednak w razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Zawodowa, w tym:

Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. Opiekują się niespokrewnionymi dziećmi. W rodzinach zawodowych może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie rodzeństwa, odstępuje się od tej zasady. Jedno z rodziców trwale powinno zajmować się opieką nad powierzonymi dziećmi.

Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego przejmują opiekę nad dziećmi powierzonymi im w trybie interwencyjnym, w tym dowiezionymi przez policję w sytuacjach porzucenia lub zagrożenia życia i zdrowia. W pogotowiu rodzinnym umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy, do czasu unormowania się sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego.

Rodzina specjalistyczna jest przeznaczona dla dzieci wymagających szczególnej opieki i pielęgnacji. W rodzinie tej umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie, dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi albo małoletnie matki z dziećmi.

2. Rodzinny dom dziecka

W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie rodzeństwa, odstępuje się od tej zasady. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka. Ponadto w rodzinnym domu dziecka, w którym przebywa więcej niż 4 dzieci, starosta na

wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

RODZINA WSPIERAJĄCA

Zgodnie z art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia, takich jak:

- organizowanie czasu wolnego dzieciom,
- wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny,
- pomoc w nauce,
- wskazówki dotyczące wychowania dzieci,
- wskazówki dotyczące np. nauki gotowania, sprzątanía, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego.

Podstawową rolą rodziny wspierającej jest pomoc rodzinie przeżywającej kryzys w przezwyciężeniu trudności oraz pomoc w powrocie do prawidłowego funkcjonowania. Rodzina wspierająca poprzez swoje działania rozwija umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców, wspiera w integracji członków rodziny. Celem działania rodziny wspierającej jest aktywne pobudzanie członków rodziny do przezwyciężania trudności, a nie jej wyręczanie.

Kto może zostać rodziną wspierającą

Zgodnie z art. 30 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Rodzinę ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Z rodziną wspierającą zawierana jest umowa cywilnoprawna, która określa zasady zwrotu kosztów poniesionych z tytułu udzielanego wsparcia.

Ustawodawca nie wskazuje minimalnych wymogów dla rodziny wspierającej, wydaje się jednak, że:

- skazanie członka rodziny za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego,
- nie wypełnianie obowiązku alimentacyjnego,
- odebranie władzy rodzicielskiej,
- problemy wychowawcze z własnymi dziećmi,
- brak stałego źródła utrzymania,
- stwierdzenie u członka rodziny uzależnienia od alkoholu,
- zaburzenia psychiczne itp.

wykluczają możliwość wskazania takiej rodziny jako rodziny wspierającej.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli zaprasza do współpracy osoby i rodziny zainteresowane wsparciem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Zostając rodziną wspierającą można podzielić się swoim doświadczeniem i wesprzeć inne rodziny.

Zasady powoływania i współpracy rodziny wspierającej określają art. 29, 30, 31 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
2. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:
 1. opiece i wychowaniu dziecka;
 2. prowadzeniu gospodarstwa domowego;
 3. kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.
4. Z rodziną wspierającą wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy (np. za zakupione bilety do kina, muzeum, na basen), o której mowa w art. 29 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Osoby chętne do pełnienia funkcji rodziny wspierającej mogą zgłaszać swoją kandydaturę do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchowoli, Plac Kościuszki 5 16-150 Suchowola. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchowoli (na podstawie wywiadu przeprowadzonego przez pracownika socjalnego) z rodziną wspierającą podpisana zostanie umowa która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Więcej informacji można uzyskać w **Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Suchowoli, Plac Kościuszki 5 16-150 Suchowola, tel. 85 7229417.**

Przydatne linki:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce

sokolka-powiat.pl/powiatowe-centrum-pomocy-rodzinie-w-sokolce/

Udostępniający: **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli**

Wytwarzający/odpowiadający: MGOPS w Suchowoli

Data wytworzenia: **2020-01-10**

Wprowadzający: **Barbara Pikus**

Data modyfikacji: **2021-03-11**

Opublikował:

Barbara Pikus

Data publikacji: **2020-08-03**